

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

LETNO (ANO) XLV (39)

Štev. (No.) 19

BUENOS AIRES

22. maja 1986

Sprava - s kom?

Mnogo se piše o narodni spravi. Iniciativa nikakor ni prišla s strani višnjih članov politične emigracije, pograbi so jo in jo izkorisčajo ljudje iz režimskoga kroga. Gre za propagandni učinek, češ opozicija prosi in moleduje za spravo. Pojem je za današnje razmere komaj pravilen, ker ustvarja netočno predstavo, da je narod razdeljen na dva neusmiljeno sprta tabora. Dejstvo je, da je ves narod razočaran nad današnjim stanjem in bi v svobodnih volitvah to še kako jasno izrazil. Obstaja silno omejen krog najbolj vplivnih članov ZKS, ki z velikim strankinim in policijskim aparatom delajo vtič kompaktno skupine. Ustvarja se povsem lažna slika, da je dej naroda še vedno na strani revolucije. Ta elitni krog si lasti izključno pravico voditi narod; vse dokler to stanje traja, je sprava politični in človeški nesmisel.

Zaradi obupnega komunističnega tabora v svetu in Sloveniji ZKS dopušča neko odprtost. V tem so skromni elementi demokracije. Slovenijo so obiskali in jo še obiskujejo redki vidni predstavniki politične emigracije, bivši domobranci oficirji, duhovniki begunci in že tudi v večjem številu druga generacija politične emigracije. Ta razvoj se je dokaj ustavil z obsodo Teliča, s pripravami na nove politične procese višnjih in aktivnih bivših domobranov. Malo odprtosti je režim pokazal s toleriranjem Drage, počasnemu odprtju meje Celovškemu zvonu. V nasprotju z ideologijo in končnim ciljem partije pa je slovenski Cerkvi dovoljeno omejeno delovanje.

Težje bo z demokratizacijo, dialogom na zgodovinskem področju. Tu greše celo Spomenka Hribar in drugi kritiki režima. Zaradi strahu, službe ali taktike govore o spravi med posamezniki; v isti sapi zatrjujejo zvestobo pridobitvam revolucije in kot mladi pionirji ponavljajo mit NOB. Vojško in civilno opozicijo revoluciji pa označujejo kot narodno izdajo.

Od tega kalupa, ki ga partija milostljiva sprejme, se upajo oddaljiti le redki, do neke mere prof. A. Čapuder in Milan Apih, bivši polkovnik UDBE. Sprava, ki predpostavlja pravilnost revolucije in ki vnaprej obsoji opozicijo, ni vredna našega napora. Naše vodilo ostane in mora biti pravilo ruskega filozofa, ki pravi: lepa je ljubezen do domovine, še več pa je vredna ljubezen do resnice. V neki, upajmo bližnji bodočnosti mora biti narod povsed, še posebej pa v matici, izpostavljen povsem svobodnemu tolmačenju, poročanju, debati, analizi in kritiki o akcijah vseh taborov v onih težkih letih 1941/46. Pred zakonom in tudi dejansko morajo biti enaki vsi državljani. Privilegij partij, da samo ona lahko vodi, vlada in sodi, mora biti odpravljen, krivice nasprotnikom, kolikor bo to še možno, morajo biti popravljene.

Nihče naj se ne boji kakve maščevalnosti s strani politične opozicije v 40 letih naše diaspre. Pri vsem odkrivjanju grozot revolucije o tem ni bilo govora. Nasprotno, primeri krščanskega odpuščanja ob priliki obiska domovine so izredni. Ni posrečen predlog prof. A. Čepudra v Celovškem zvonu decembra 1985, ko po eni strani pravilno odklanja pavšalno obtožbo narodne izdaje, po drugi strani pa želi, da bi emigracija prenehala z odkrivanjem grozot revolucije in njenih krivic, ter z sestavljanjem seznama žrtv revolucije. Očita emigraci, da ni moška, ko jadkuje nad porazom. Komaj moreš poraz imenovati likvidacijo političnih nasprotnikov ob obveznem predhodnem mučenju in grozni koncu slovenske vojske. Dejstvo je, da emigracija časti padle v vojaški borbi, še bolj pa časti in odriči vse grozote pobijanja izven vojaških akcij, posebno one junija in julija 1945.

Protiimperialistična fronta

Dokler v tem oziru ne bo poznana vsa resnica in dokler ne bo pravici zadoščeno, ostane sveta dolžnost preživelih na tem polju nadaljevati započeto delo. Bodoča slovenska demokratična družba ne bo mogla mimo boleče resnice iz let 1941-46. Ta resnica v vseh svojih konkretnostih mora biti dostopna vsem, vedno in povsod. Samo na ta način bo narod našel v svoji duši neko ravnotežje in harmonijo. Na taki osnovi in same na tak bom gradili lepo bodočnost.

Naj navedem primer tragedije v Cerknem: duhovnika Piščanca, Sluga in 14 sotričev, moških, žena. To niso bili izdaljenci, padli so samo zarato, ker niso bili za revolucijo. Ko so iskali krivce za težko vojaško nespособnost zavarovanja partijske šole v Cerknem, so odgovornim ti nedolžni prišli prav. Naj to in še strašnejše krivice obidemo s taktično pozabom? Gorje narodu, ki bi tako ravnalo!

Pojem narodne sprave je povsem enak pojmu političnega pluralizma. Desne diktature izginevajo, ne pa levičarske. Te krčevito drže oblast, četudi je življenje v levih diktaturnih neznenosnejše. S te perspektive je Stalin imel prav, vsako popuščanje je za partijo smrtno nevarno. Čim je Hruščov odkril del Staliničnih zločinov in čim je dopustil malo več odprtosti, ga je centralni komite odstranil. Novi tajnik KP SZ M. Gorbacov te „napake“ ne bo storil.

V Sloveniji partija ne popušča, ne prizna niti ene same napake (Cerkno, lažni spomenik pred ljubljansko škofijo, itd.), veličina revolucije mora ostati neomadeževana. Do nasprotnikov, do nevrtnih ostajajo sovraštvo in ostrina kot 1. 1945. Odaljili bi se od stvarnosti, če bi od ZKS pričakovali mirno evolucijo, dialog in demokratizacijo. Vsi poskusili disidentov so se slabo komčali; ali so obmolčali ali so sprejeli režimski okvir, ki trenutno dovoljuje kritiko mnogočesa, nikakor pa ne delovanja partije in sodelavcev od 22. junija 1941 naprej. In vendar je jasno, da je tam začetek in konec naše tragedije in današnjega stanja. Ce bo partija onemogočila na tem področju razvoj v smeri pluralizma, bo sama omejila možnost sprememb v Sloveniji in Jugoslaviji le na dve alternativi: Prva možnost je, da bi se nenadoma dvignil in izbruhnil osromašen in prevrani narod. Druga rešitev pa se nazakuje v dokončni konfrontaciji zahodne demokracije z vzhodnim blokom. Bog daj, da bi se to zgodilo brez tretje svetovne vojne.

dr. Peter Urbanc

Mogoče ne veste, da...

- da je v Sloveniji šola, ki jo organizira slovensko podjetje in kjer predavajo slovenski predavatelji, uradni jezik pa je srbohrvaški...
- da Cankarjev dom v Ljubljani pošilja na italijanske naslove po Tržaškem vabilu in programu v škandalozni italijanščini...
- da je koroška slikarka Meina Schellander, ki je hči slovenskih staršev in ima za sabo slovenske šole, poslala celovškemu glasilu SPO Karntner Tageszeitung pismo, v katerem je protestiral, ker jo je kritik v reviji Celovški zvon imenoval „Koroška slovenska ustvarjalka“...
- da je srbski zgodovinar Veselin Džuretič v knjigi „Savezniki i jugoslovanska ratna drama“ (Savezniki in jugoslovanska vojna drama) med drugim navedel tudi, kako so se v bitki na Neretvi partizani sporazumeli z Nemci, da bi skupno potolki četnike...

27. april je državni praznik v Sloveniji v spomin na ustanovitev Osvobodilne fronte. Takšne so v sveti preproščini poenostavljene in prikrojene utemeljitve 27. aprila.

V resnici pa je bila tega dne, pred 45 leti v Vidmarjevi razkošni vili pod Rožnikom, v Ljubljani, ustanovljena PROTIIMPERIALISTIČNA FRONTA. Za kaj je šlo?

Nemški nacional-socializem je bil tedaj — 1941. leta, za slovenske komuniste, nekaj zelo podobnega komunizmu. (Četudi niso prav dobro vedeli ne kaj je eno ne kaj je drugo.) Govorili so, da je med obema samo navidezna razlika. Zato se je bilo treba zavzeti za vse, kar je dišalo po komunizmu, in s komunizmom je bilo vendar treba „prekvasiti“ ves svet.

Hitler je bil za to pripraven mož, saj je obetal, da bo zasedel ves svet. Zato so mu tudi slovenski komunisti hoteli pri tem pomagati. Videli so že, kako je nemški nacional-socializem pregazil Avstrijo in Češkoslovaško ter kako sta si Hitlerjev nacional-socializem in Staljinov komunizem razdelila Poljsko.

Ustanovitev PROTIIMPERIALISTIČNE FRONTE je bila torej potrebna, da bi se lahko družno z

Nemci borili proti Anglo-Amerikanecem in Francuzom.

Od tod tudi veliko razočaranje slovenskih komunistov, ker ni Hitler zasedel vse Slovenije. Nekateri od njih so zato iz italijanske zasedbe cone iskali zvezre z Nemci, da bi se preselili na Gorenjsko ali Štajersko, ki sta bili pod njimi.

Po razpadu vojaškega pakta Molotov-Ribbentrop in po nemškem napadu na Rusijo pa so se slovenski komunisti seveda odločili pomagati Stalinu.

Zdaj je bilo torej treba takratno PROTIIMPERIALISTIČNO FRONTO preimenovati v OSVOBODILNO FRONTO, v kateri kmalu ni bilo prostora za nikogar drugega kot za komunistično partijo.

Da se je to zgodilo proti volji slovenskega ljudstva, komunistov ni motilo. In tako so pod krinko narodno osvobodilne borbe izvzvali batomorno vojno med Slovenci z ednim namenom, da vzpostavijo komunistično vladavino.

Je po vsem tem v slovenskih šolah, na televiziji in v časopisih še privlačen izraz OSVOBODILNA FRONTA?

Sicer pa; brez bojazni; slovenska mladina že misli s svojo glavo.

V. Slemenski

Vrtljak

Od 17. do 19. aprila je bil v Ljubljani 10. kongres Zveze komunistov Slovenije. O njem še nimamo točnejših poročil, časopisna pa itak ne povedo ničesar določenega. Naj omenimo samo novo sestavo Centralnega komiteja, kakor so ga izvili oziroma „rotirali“.

Novi predsednik CK ZKS je Milan Kučan. Rojen leta 1941 v Prekmurju, pravnik, je rotiral že na vseh stolčkih partijske oblasti: predsednik CK mladinskih organizacij, Socialistične zveze, Ljudske skupščine, dosedaj pa je bil član predsedstva CK ZJK.

Drugi člani predsedstva CK so še: Miloš Prosene (tajnik), Ivan Dolničar, Vlado Klemenčič, Matjaž Kmecl, Andrej Marin (dosedanji predsednik), Rafał Razpet, Ciril Ribičič, Jože Smole, Slavko Soraček, Emil Stern, Tina Tomlje in Iztek Winkler.

Na kongres so poslali svoje delegacije CK posameznih republik in

Zveze, delegacije komunističnih strank iz tujine: Katalonije, Madžarske, Avstrije in Italije; poleg njih pa še slovenski delegati levičarske Gospodarske zveze iz Trsta ter iz Koroške: Zveze slovenskih organizacij in Narodnega sveta koroških Slovencev.

Kdo bo „obsojen“ na procesu proti Artukoviću?

Velik pomen, ki ga pripisujejo sojenju Andriji Artukoviču, tako v Jugoslaviji, kakor tudi v tujini, je do neke mere neosnovan; ker: koga pa posebno zanima usoda 86-letnega bolnega človeka, za katerega je veliko vprašanje, če bo dočakal pravomočnost svoje odsodbe. Vendar ta velika publiciteta ima tudi svoj namen.

Na večer pred začetkom sojenja je ljubljanska televizija posredovala svojemu „avditoriju“ to vest takole: „Te dni bodo oči sveta spet enkrat upre v Jugoslavijo... To je, za to gre! Gadafi v Libiji počenja otročarje, da so oči sveta upre v Libijo, iranski Homeini obrača pozornost sveta proti Iranu spet z drugačnimi neumnostmi... Na drugi strani so oči sveta same od sebe upre v Švicarje, na Švedsko, v Kanado in še kam; pač povsod tja, kjer počnejo kaj takega, kar svet privlači.

Jugoslavija torej obrne oči sveta k sebi s senzacijami — prav kot Libija ali Iran, čeprav vsebina senzacij v Jugoslaviji nima zveze z Libijo in Irantom.

Ker zdaj že nekaj časa ni bilo v Jugoslaviji nobene olimpiade, smodnika ali atomske bombe v tem času tudi ni nihče izumil, postaja skoraj nevarno, da bi se oči sveta zatrele ukvarjati malo bolj zavzeto z jugoslovanskim (ne)demokracijo. To pa je treba preprečiti!

Prišel je Artuković. Kot naročen in še o pravem času (za zdaj). In tako so oči sveta zdaj pozorno uprete v Artukoviča. Jugoslovanska država pa nepoučenim poskuša pogled usmeriti na marsikaj. To pa tako, da bo zgledalo, kakor da bi bilo v zvezi z Artukovičem.

Temu primerno je seveda treba nastopiti proti katoliški Cerkvi na Hrvatskem. In tako smo spet v ti-

POSNEMANJA VREDNA RAZPRAVA

Marca tega leta je Tomaž Mauser, sin znanega javnega delavca v Toronto in podnacelnika SLS Otmarja Mauserja, predložil na Syracuse University in New Yorku svojo tezo za naslov Master.

Kar zasluži pri tem izredno pozornost, je snov, ki si jo je izbral mladi znanstvenik za svoje diplomsko delo. Pod naslovom: „Great Britain, Slovenia and forcible repatriation May-June 1945.“ (Velika Britanija, Slovenija in nasilno vračanje maja-junija 1945) obdelava Tomaž Mauser na podlagi tujih in domačih virov: položaj v Sloveniji ob pričetku druge svetovne vojne, posledice trojne invazije in okupacije ter pričetek in potek komunistične revolucije.

Najpomembnejši del te študije pa je brez dvoma analiza nasilnega vračanja političnih beguncev, predvsem domobrancem in drugih protikomunističnih borcev, v roke jugoslovanskim komunistom, kar so zakrivilo koncu vojske Angleži. Citati izvirnih dokumentov, ki jih je mladi raziskovalec dobil iz angleških uradnih arhivov, dajejo njegovemu delu posebno vrednost.

Kot pravi avtor sam v uvodu svoje teze, je bilo politično dogajanje v Sloveniji med drugo svetovno vojno znanstveno le malo raziskano; to pomeni, da je ta del zgodovine v mednarodnih znanstvenih krogih le slabo poznан. Na ta način je mladi kanadski Slovenec pokazal celo generaciji slovenske mladine, ki študira v zdomstvu, kako je mogoče z razglabljanjem o zgodovinski resnici iz polpreteklosti svojega naroda doprinati k univerzalnemu spoznavanju zgodovine.

Avtorju naše čestitke in priznanje!

sti, doličnih štirideset let in več odmaknjene časih, ko je celo tako sporen režim, kakor je bil ustaški, s Cerkvio uspel obdržati neko „razmerje“, ki je potrebno za sožitje v civilizirani družbi, komunistična revolucionarna oblast pa ne. Se kako bi rada ta oblast sodelovala s Cerkvijo, pa je Cerkev vendar ni mogla in hotela za partnerja. Kot v Sloveniji pa navsezadne tudi na Poljskem je bila Cerkev edini verodostojen predstavnik ljudstva in znanje so vse tiste Titove pobude, da bi pretrgal stil med hrvaškim ljudstvom in vodstvom Cerkve, zlasti kardinalom Stepincom. Stepinec pa se ni dal in je raje kot bi zapustil svoje ljudstvo, prostovoljno sprejel partizanski teror. Vse to poznamo. Ne more pa režim, ki ga je Cerkev zavrnila, pozabiti, da ta ista Cerkev ni zavrnila ustaškega giblja in vodstva NDH. Pa saj Cerkev ni ploskala ustašem, saj ni podpirala ali celo odobravala ustaškega giblja; z ustaši pa pač imela stike, kot jih morajo imeti v še tako zagovedni družini različni voditelji istega naroda. In imela je stike z ustaštvom, ker je bio ogrožalo v njeni prvenstveni vlogi, obenem pa je vedela, da komunizmom ni tako. Takrat je bil Stalin in njegovi jugoslovanski „podaljški“ že na čudnem glasu.

In ker se komunizem še vedno boji Cerkve, se je batil, da bo med „obsojenega“ Artukovičevega procesa tudi Cerkev. „Oči sveta so pač uprete v Jugoslavijo“; zdaj je čas, da svetu čim bolj odvremeno pogled od resničnih težav jugoslovenskih narodov.

Hotimir

Kot smo zvedeli iz poročil, objavljenih v tukajšnjih časopisih, je bil Artuković obsojen 8. maja na smrt. Branilec je vložil pritožbo na višje sodišče.

† Pisatelj Mirko Javornik

Iz ZDA je prišlo žalostno sporočilo, da so v Washingtonu v soboto 3. maja pokopali pisatelja, esejista in časnika Mirka Javornika. Umril je v četrtek, 1. maja ob treh zjutraj, ko ga je zadela kap. Ne veemo še natančnejših podatkov o smrtni, ostalo pa je njegovo delo, kateremu naj bo posvečena današnja naša beseda.

Rodil se je 26. septembra 1. 1909 v Cerknici v proletarski družini, oče mu je bil delavec v tržaški tovarni v Škedenju in je bil socialist stare avstrijske vrste. Družina je živel v tisti „majhni star“ hiši pod kaplano“. Ko se je oče vrnil iz prve svetovne vojne, se je takoj odpravil v Ameriko in se je pokonji Mirko srečal z njim šele v Ameriki kot protikomunistični emigrant. Mladost je preživel ob Cerkniškem jezeru, kjer se je igral po zapuščenih in povojnih opustošenih travnikih, še polnih ostankov granat itd. Po končani osnovni šoli in razsulu Avstrije je odšel v Škofove zavode v Št. Vidu. V šesti šoli se je preselil v Ljubljano, kjer je obiskoval klasično gimnazijo, stamoval pa je v Marijanšču. Maturiral je na tej gimnaziji leta 1930 in se vpisal na ljubljansko univerzo, ki je pa ni končala.

Že v Zavodu je začel pisati v srednješolski list Jutranja zarja in ji je bil kot četrtošolec urednik. Na klasični gimnaziji je sodeloval pri marijanščem „Žaru“, ki mu je bil tudi dve leti urednik. V teh letih je pisal pesmi, pozneje tudi prozo in je bila prva njegova stvar tiskana kot podlistek v Slovencu leta 1927 pod naslovom „Marija s Krasa“ s podnaslovom „legenda za danes“. Kot visokošolec mi je prinesel kot uredniku Dom in sveta (sourednika pokojna dr. Rajko Ložar in pesnik Anton Vodnik) prvi pripovedni spis, ki sem ga tiskal takoj na uvođenem mestu revije. Žal nimam tega letnika revije pri roki, da bi mogel navesti naslov.

Istega leta je pod uredništvom prof. Toneta Krošlja izdala Delavska založba knjige Sedem slovenskih pisateljev, kjer sta med drugimi bila tudi prispevka Mirka Javornika in Miška Kranjca. Prof. A. Slodnjak pravi v svoji Zgodovini slovenske literature, da sta Javornik in Miško Kranjc v tej knjigi prvič nastopila v javnosti, dočim mi je Javornik tedaj pismeno javil, da je številka Dom in sveta z njegovim prispevkom izšla prej kot pa omenjena knjiga. O tej knjigi je napisal Janez Lenček,

da je opozorila na dva nova prozaista, to sta Notranjec Javornik in Prekmurec Kranjec. Za Javornika pravi kritik Josip Vidmar, da sluti v njem „roko, ki bo prijemala mrtvino v odlagala kristale.“

Po tem uspehu svojih prvih revialnih in knjižnih tiskov, se je odločil, da se bo posvetil samo pisateljevanju. Takoj je začel pisati svoje prvo večje delo iz rudarskega okolja Črni breg, se nastanil pri Vištu Vodku, tedaj kaplanu v rudarskem revirju Loke pri Zagorju, da je tam pobliže spoznal rudarsko življenje. Tako je ustvaril eno prvih slovenskih rudarskih delavskih povestiv. Knjiga je izšla v Krekovi knjižnici leta 1933 v obsegu 166 strani.

Pravi uspeh pa je Javornik dosegel šele s svojo knjigo Srečanje z nepoznam; to so vtisi z njegovega potovanja z motorjem širom Zahodne Evrope leta 1933-34, ki pa niso kakšni potopisi, ampak so leposlovnega oblikovanja zgodb, ki jih doživlja pisatelj na poti, in esejistična razglabljanja duhovnih tokov te danje tako razgibane Evrope, v načinu svoječasne S poti od Izidorja Cankarja, ali pa današnjega Rebula Oblaki Michigana.

V istem slogu je napisal Javornik svoj širi potopis Pomač v Palestini, ki je zajela trenje na Bližnjem Vzhodu med Arabci, Judi in Palestinci, na drugi strani pa je prikaz pestrosti raznih ver, tako katoličanov, muslimanov, pravoslavcev in Judov.

Po svojem pisateljescem vrednostnem udejstvovanju je postal član slovenskega PEN kluba, ki ga je poslal kot člana delegacije na svetovni kongres PEN-klubov v Barcelono. Tu je prišlo do spora med njim in sodelatom Vidmarjem, ko sta se že odločali dve fronti, med Vzhodom in Zahodom, med demokracijo in komunizmom. Vidmar je Javorniku obljudil pisateljsko ime in slavo, če se mu podredi v vsem, kar je pa seveda Javornik odklonil.

Po vrnitvi iz Španije so mu ponudili lastniki KTD mesto glavnega urednika popoldanskega dnevnika Slovenski dom, ki ga je spretno in uspešno urejeval vse do emigracije, ko je list prenehal. Pred tem je bil Javornik tudi sourednik (poleg Rude Jurčeca) krščanske socialno politične revije „Beseda“. Med okupacijo je sestavil s svojimi sodelavci zbirko dokumentov o partizanskem divjaštvu na Slovenskem pod naslovom Črne bukve.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Ko so pretekli pondeljek, 19. maja uradno objavili seznam novih „kontroliranih cen“, so nekateri uradni funkcionarji istočasno govorili o „drudem obdobju avstralskega plana“. Ni prvič, in gotovo ne zadnjič, da so posamezen ukrep na gospodarskem področju bombastično označi v okviru načrta, ki ga skuša izvajati vlada. Nesmiselno je govoriti o nem „drudem delu“, naj si bo v tem primeru ali v kakem drugem, ker je resnica, da je plan Austral že tako razkosan, da verjetno niti vlada sama ne more več prešteti dele, ki ga trenutno še tvorijo. Omenjeni „drugi del“ naj bi se nanašal sicer le na

Pri svojem časnikarskem poklicu ni opustil pisateljevanja. Spet se je lotil opisa svoje Notranjske z Zemljo ob jezeru: Semenj, Meja in njeni ljudje ter Konec poti so lepi realistični, ekspresivni opisi svojega domačega okolja. Še pred vojno je izdal prvi dej Izborja svojega življenjskega dela v knjig: Pero in čas.

Leta 1945 je emigriral in sicer najprej na Koroško, od koder je odšel v Trst, kjer je sodeloval pri tamkajšnjih slovenskih listih, predvsem pa pri slovenski radijski postaji kot vodja kulturnega programa. Posebno se je posvetil slušni igri, za kar je pripravil več desetin prevodov iz najrazličnejših jezikov, pa tudi slušnih priredb svojih črtic. Omeniti moramo še posebej njegovo novelo Potni list, ki jo je napisal še v teh begunskeh letih v Trstu, in jo je izdala SKA v Meddobju. Prav ta novelova velja kot najboljša leposlovnova stvaritev slovenskih povojnih emigrantov.

Emigriral je mato v ZDA v Washington, kjer je bil zaposlen v zunanjem ministerstvu. Bil je edini slovenski časnikar, ki je bil povabljen, da je prisostvoval odletu na Luno. V času tega bivanja je oskrbel drugi natis knjige Pero in čas, ki je izšla za njegovo 70-letnico leta 1982. Pod psevdonomom je sodeloval pri emigrantskih listih Ameriški domovini, Siju slovenske svobode, Slovenski življenju, Vestniku, itd.

Javornik je bil leposlovec, potopisec, esejist, časnikar, predavatelj, v vseh teh panogah izredna osebnost, ki ga pa doma še vedno ignorirajo.

cene, a tudi v tem je neka naivnost, ali pa zlonamernost. Noben vladni funkcionar ne more trditi, da so bile cene zamrznjene, ne da bi mu rdečica pobarvala obraz. (Radikalni vse zmrejo.)

KOT SVET MATIJA

Slovenski star pregovor trdi, da „svet Matija led razbija“. Nanaša se na vremenske okoliščine okoli dneva tega svetnika. A na tej podlagi bi svetnik lahko postal patron marsikaterega gospodarskega delovanja zadnjih mesecov v Argentini, ali celo pripravnika nekaterih uradnih krogov. Eni in drugi so eno trdili, medtem ko so s svojimi ukrepi „razbijali“ led uradnih odlokov.

Ko je sredi junija lanskega leta vlada napovedala plan Austral, je bil eden njenih temeljnih ukrepov zamrznjenje, zaledenitev cen. Nekatere resni strokovnjaki so tedaj sicer z upanjem, a tudi z dvonom, gledali na razvoj dogodkov. „V zadnjih inštanci je vse odvisno od nadaljnje ukrepov vlade.“ A nadaljnji ukrepov ni bilo. In po kamem mesecu dni (ali v nekaterih primerih še manj), se je led pričel tajati, potegnila je odjuga, in če kdaj danes govoril o „zamrznjenih cenah“, tega ne more storiti resno.

Ker pač dejstev ni mogoče spremeniti, je treba za ta dejstva poiskati novih nazivov. Tako so se porodile „kontrolirane cene“. Ob tem seveda nastane vprašanje, kdo jih bo kontroliral. Nadziranje ni lastnost argentinske gospodarske strukture. Ni zadostnega števila inšpektorjev, in še ti ne vedo ali naj nadzirajo proizvajalce, veletrgovce, ali prodajalce ma drobno. In vsak ima vreden izgovor zakaj ne spoštuje predpisanih cen. Te se ponavadi omejijo na par temeljnih predelkov: mleko, kruh. Ostalo pa je v vrtincu dobre volje podajalcev in razpečevalcev. Meso ali piščane po „kontroliranih“ cen ponavadi vzbuja sum glede kakovosti.

ZASLUŽENI NEPOKOJ

V takem položaju pač najbolj trpijo najnižji sloji. Tisti, ki živijo od „minimalne plače“, ki danes ne presega 110 avstralov vključno družinske dolake, ki so zgodovinsko na enem najnižjih nivojev, in pa upokojenci, ki so po prekiniti dia-

palača. Na oder so prinesli vsak velik zidak, na katerem je bila napisana vrednota, s katero zidamo svoj Dom medčloveških odnosov in osebnega zorenja: Dobrota, Ponos, Delavnost, Volja, Vera, Povezanost, Pogum, Vestnost, Poštenost in Zvezstvo. Iz vseh teh je zrasla prijazna stavba, Dom, ki je spremjal program ob odru. Nato je gospa Helena Gričar pripravila originalen vložek: pripovedovala je namreč, kako uči Vaivazor peči slovensko pototo; najbolj zanimivo je bilo, da jo je tudi spekla in ponudila v dvorani, tako da so — upam — dobili svoj del prav v zadnjih vrstah!

Nato so člani dekliške organizacije in fantovske zveze — širje parri — zaplesali nekaj narodnih plesov, ki jih je pripravila Zinka Klemen; pod vodstvom in sodelovanjem Terezke Žnidarjeve pa so Anica Klemen, Franc Korošec ter zakonca Pavla in Omar Brandan zapeli Gorčev izaro, Ptijo svatbo, Bratci veseli vsi; Omar Brandan — Argentinec — pa je občuteno zapel Le enkrat bi videl.

Za konec pa je karapački simfonični orkester, sestavljen iz najrazličnejših glasbil, pod vodstvom Janeza Žnidarja zaigral Bachov minuet, Slovenski venček, Mladi vojaki in argentinski Caminito.

Vsi udeleženci so pochlvali: ves trud sodeljujočih in kvalitetno program z dolgim ploskanjem.

Nato pa so se mladi v dvorani zavrteli ob zvokih Slovenskega instrumentalnega ansambla, drugi pa so zunaj bili dobro postreženi in so lahko kramljali z znanci in prijatelji.

loga med vlado in CGT ostali na svojih trpečih 80 avstralih.

Že zadnjič smo kratko omenili njihov problem. Skoraj bi lahko trdili, da se upokojenci neke vrste barometer argentinskega življenja. Tisti, ki že dolgo živijo in imajo dober spomin, trdijo, da pred letom 30 ni bilo tako. Pokojnine so bile tedaj res „zagotovilo za pokoj“ in ne neke vrste kazen za starost. A v moderni argentinski zgodovini je vse drugače. Že določeno višine prijemkov. Teoretično naj bi bilo to 82% plače promedija treh najboljših zadnjih let, ali nekaj podobnega. Praktično danes pokojnina ne preseže 43 odstotkov tistega sorazmerja. In maj se uradnik ali delavec upokojita še s tako sijajno pokojnino, s časoma se približata, ali pa enostavno padeta v „minimum“, ki je danes vsakdanji kruh 80% argentinskih upokojencev.

Po razsipanju v peronistični dobi, ko so bile v modi dvojne ali trojne državne plače in seveda tudi pokojnine za madušene „fante“, se je pričela doba suhih krav. In tega nihče temeljito spremenil. Vsi resni poizkusi so padli v vodo. Radikalni za časa Frandizija niso dejansko ničesar storili. Bile so dobe, ko so upokojenci prejeli dohodke z dvo- ali tromesečno zamudo. Potem se je to uredilo. Za „argentinsko revolucijo“ je gral. Organija napovedal red. A v zadnjih dobah je njegova vlada zapadla staremu grehu, da je za kritike državnega deficita segla v pokojninski sklad, češ, potem bomo vrnili. Baje je to iznašel že Perón, in potem so to pridno uporabljale vse vlade. Ne vojaki, ne civilisti niso rešili tega problema. Morda lahko izvzamemo iz tega pravila Manriquevo dobo, pa še tu ni jasno, ali ni bilo vse iz volilnih vidikov.

Sedaj vladni načrt predvideva, da se podaljša rok delovne dobe. Moški do 65 let, ženske do 60. Pet let razlike s sedanjim statutom je veliko. V teh petih letih bo mnogo večji dotok denarja, ne bo pa novih upokojitev. Nabrali se bodo izredni fondi, in povisili bodo dohodke upokojencem. A tudi sedanja vlada ne pove, kaj bo storila v tej dobi s „preostalim denarjem“, in ena izmed govorov glede predlogov kaže, da bo previšek odšel „v posojilo“ državni blagajni. Zanimivo bi bilo, da bi se Cerkev enkrat izrekla tudi o tem problemu, ki je nekje na meji kategorije „v nebo vpijočega greha“.

MED STAVKAMI IN ZBOROVANJI

Trenutni problem upokojencev je razlika 10 avstralov. Sedaj prejema 80, CGT je zahtevala 120, vladna ponudila 90 in že napovedala povisico od 1. aprila. Ker pa je CGT zapustila mizo pogajanja, je vladna umaknila ponudbo: ostalo je na 80. Gospodarski minister Sourouille se je izgovoril, da brez pristanka CGT ne morejo povišati davkov goriv in pijač, odkoder bi prejeli potrebne fonde za razliko ± 10.

CGT pa je trenutno zaposlena z zadevo bojnega načrta. Naknadno je treba to vskladiti s povratkom k pogajanjem. Kajti kljub umiku, kljub stavkam in drugim protestnim dejanjem, je v območju sindikalizma precej ljudi, ki smatrajo, da se dialog z vladom ne sme pretrgati in da se morda da več prejeti na lep kot nasilen način.

Prav tako so bili v glavnem štabu CGT zaposleni z idejo, da bi tudi oni 23. maja organizirali svoje zborovanje. Kot radikalni na Majskem trgu, obnoviteljski peronisti na Once, naj bi CGT organizirala svoj shod na Kongresnem trgu. Res blazna ideja je padla v vodo, kamor je tudi spadala. Del gremijev se bo udeležil peronističnega shoda, ostali se bodo pa doma greli ob peči. Kar se obeh shodov tiče, so zagotovili, da je organizirano vse tako dobro in preračunano, da ne bo nikjer stika med peronisti in radikalimi, in da tako ne bo prišlo do izgredov ali pouličnih spopadov. Bomo videli.

In za konec še dogodek okoli bombe na predsednika v Córdobi. V trenutku, ko pišemo te vrstice je vsa zadeva še precej nejasna. Niso znani posamezni odtenki, celo znana poročila so si precej nasprotujejo. Jasno je le dejstvo, da je nekdo hotel dvigniti precej prahu. S tretjim ali brez njega mu je to sijajno uspelo.

26. let Doma v Carapachayu

Dolgo vrsto let že stoji Dom, ki druži Slovence v Carapachayu, Villi Adelini in drugih okrajih na severozahodu velemesta. Vsako leto se zberejo Slovenci iz okoliša pa tudi gostje iz vsega Velikega Buenos Airesa, da praznujejo njegov „rojstni dan“, ki je letos že 26. po vrsti.

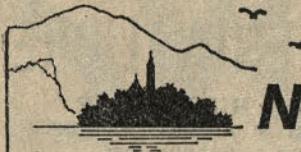
Tako so se zjutraj 4. maja, zbrali k sv. maši v Domu, ki jo je daroval dr. Alojzij Stare. Po maši pa je precej gostov ostalo na konsilu, ki so ga pripravili v Domu, kjer so si ob dobro založenih mizah pričakali popoldan, ko se je pričel kulturni program.

Dom je postal skoraj premajhen, ko se je napolnil z vsemi Slovenci, ki so prišli praznovati obletnico. Najprej je ob začetku sporeda predsednik Doma Tine Kovačič, pozdravil vse navzoče, in vse goste ter predstavnike centralnih organizacij in bratskih Domov. Nato pa je stopil na oder predsednik Zedinjene Slovenije Lojze Rezelj, ki je v svojem govoru navduševal vse zbrane za delo na polju slovenstva, v Domu, pa tudi pri trudu za ohranjanje slovenske misli v naši mladini. Med drugim je dejal:

„Nekje sem bral, da je 70 let star človek svoj čas porabil nekako takole: 24 let za spanje, 11 let za delo, 8 let za zabavo in oddih, 7 let za dušno in telesno nego, 6 let za jed in pijačo, 5 let za hojo in vožnjo, 3 leta za učenje, 3 leta za pogovore in 3 leta za branje. Ta-le zadnja tri leta pri marsikom ne drže. So ljudje, ki presenetljivo malo berejo. Ne

Pavel II. je ob priloki svetovnega leta mladine takole opozarjal: „Morate se odločiti, na katerih vrednotah boste gradili družbo. Od izbir, za katere se seleherni od vas odloča danes, je odsivna prihodnost vaših bratov in sestra.“

Bodimo hvaležni Bogu, da imamo naš ponosen slovenski dom. Iz njega naj izhajajo novi slovenski rodovi, ponosni na njih prednike, ponosni na vse, kar so v tem skupnem domu prejeli, da bodo koristni člani družbe, dobri ljudje, ki bodo znali pravilno gledati na človeka. Naš skupni dom stori vse, kar je v njegovih močeh, da bo naša mladina nam vsem v ponos na tolažbo na

NOVICE IZ SLOVENIJE

MARIBOR — Izposoja knjig je računalniško urejena v Univerzitetni knjižnici v Mariboru (edini primer v Sloveniji in Jugoslaviji). V računalniško obdelan katalog najbolj iskanih knjig so knjižnici vnesli že 75 tisoč naslovov in to podatkovno bazo so te dni zvezali s fakultetami in šolami, člancami UKM, od koder uporabnik sedaj lahko poišče knjigo v Univerzitetni knjižnici v Mariboru kar s terminalom.

MARIBOR — Trije na dan umrejo zaradi alkoholizma. Dr. Srečko Vogrin, spesialist za zdravljene alkoholikov na oddelku za psihiatrijo mariborske bolnišnice, je izjavil, da bo treba sprožiti akcijo zoper to družbeno zlo. Rekel je, da je ustrašujoče dejstvo, da so vsi časopisi pisali o smrti ene osebe zaradi stekline v Sloveniji, nihče pa se ne predrami ob problemu alkoholikov, ki jih je samo v Mariboru okoli 10.000.

LAŠKO — Prvo pošiljko piva so poslali v Veliko Britanijo. Laški pivovarji računajo, da bi letos lahko tja izvozili od 10 do 15 tisoč hektolitrov piva. Lani so poslali v Italijo in Avstrijo 20 tisoč hektolitrov piva.

LJUBLJANA — Članarina Zveze komunistov Slovenije se je znižala s 1. majem. V povprečju bo za 47,9 odstotkov nižja. Najnižja bo znašala dinar, najvišja pa 3 odstotke osebnega dohodka. (Pač originalna akcija za pridobivanje novih članov...)

LJUBLJANA — Pri vsakem prihodu (vrnitvi) v Slovenijo oz. Jugoslavijo je zdaj možno prinesi za 30.000 din blaga iz tujine. Do sedaj je bilo dovoljeno samo petkrat prinesi predmete v vrednosti po 20 tisoč din. Vendar so tudi višje ocenjeni predmeti, ki jih ljudje uvažajo: tako npr. je vrednost hišnih in osebnih računalnikov 90 tisoč din; druge vrednosti so se zvišale za približno 50 odstotkov.

LJUBLJANA — Aprilske podražitve: podražili so meso (govedino 22%, perutnino 12%) in medkrajne in primetne vožnje z avtobusom (22,6%). Kot podražitve se lahko šteje tudi cena električnega toka, ki je v poletni sezoni nižja od zimske. Zdaj tega ne bodo upoštevali in bo dosedanja cena veljala tudi poleti. Podražil se je tudi kruh (10%), moka in telefonski impulzi (14%) in poština.

LJUBLJANA — Slovenska kovinska industrija nima ravno najboljšega položaja. Lani so zaposlovali četrtnino vseh delavcev v industriji, ustvarili petino izvoza pa tudi več kot četrtnino vseh izgub v industriji. Izvoz je težko povečati zaradi nekonkurenčnosti, temu

so pa krive visoke cene domačega repromateriala, slaba kakovost tega in zastarela oprema in proizvodni programi. Pravijo, da imajo 63,5% opreme odpisane, medtem ko je povprečna odpisana oprema slovenske industrije 58,9%.

LJUBLJANA — Zamudne obresti so dvignili s 73 na 80%. To velja za neporavnane obveznosti iz gospodarskih pogodb in tudi za nepravočasno plačanje različne davke.

KOPER — Pet tisoč oljčnih sadik hčajo vzgojiti v zaselku Purisima pri Ankaranu, s katerimi bi do leta 1990 zasadili 300 ha novih oljčnih nasadov. Odločili so se za sorte žlahne belice, kar naj bi bila najodpornejša in rodotvita v slovenski Istri.

PTUJ — Arheološke najdbe v tem letu so že precej bogate. Pri kopanju kleti za stanovanjsko hišo na Hajdini so odkrili dobro ohranjene temelje in zidove rimske hiše, ki je stala ob cesti med Celeio in Poetovio. Na najdbišču so našli tudi drobne predmete (bronske nove, igle, ostanke antične posode itd.).

LJUBLJANA — Slovenski glasbeni dnevi so bili 3., 4. in 5. aprila. Na njih so se zvrstili številni simpoziji in referati, koncerti s krstnimi izvedbami slovenskih avtorjev in razstava plošč in kaset.

UMRLI SO OD 31. marca do 5. aprila:

LJUBLJANA — Marija Marolt roj. Rozman; Edi Serpan; Marija Hočevar roj. Podboj; Ida Kosem; Franjo Vojković; Ana Zorec roj. Cetinski; Raffko Koren; Peter Košir, 91; Amalija Oblak roj. Cof; Vinko Mav st.; Miro Zorec; Ema Novšak roj. Zupančič; Marija Bregant roj. Rolič; Milan Beršant; Franja Rančigov roj. Rus; Jožef Peterlen; Jerica Bizjak roj. Koderman, 85; Franc Grajzar st.; Janez Keršman; Marija Štrajhar roj. Vrbine, 88.

RAZNI KRAJI — Mika Horvat roj. Stopar, Mirna; Regina Erjavec roj. Kisel, 84; Dol pri Hrastniku; Ciril Mask, Koper; Vida Rus roj. Kandušar, Bled; Marija Mežek, Kranj; Franc Pirkovič, Suhor; Jožica Jovan, Celje; Lado Jelen, Preska; Alojz Lisek, 57, Kamnik; Franc Ivančič, Laško; Pavle Kristan, Preska; Ivan Šerbec, 91, Senovo; Cilka Kraščevč roj. Gabrič, 76, Domžale; Jožica Švegl, Dobrna; Jože Ferencak, Stična; Slavko Čehovin, Nova Gorica; Jože Bruneč st., 77, Murska Sobota; Anton Vehovar, Podčetrtek; Jože Straus, Slov. Konjice; Elizabeta Šarabon, Tržič; Helena Pušnik roj. Pirc, Šentvid pri Gorenjem; Stanko Dolanc, Dol pri Hrastniku; Maks Zupančič, Smihel v Novem Mestu; Leopoldina Keršič roj. Ločičnik, Koper; Pavla Ogrin roj. Šimenc, Blejska Dobrava; Terezija Novak, 77, Ločna.

Popoldanski del pobožnosti smo začeli s pesmijo Spet kliče nas venčani maj. Nato je bila pridiga msgr. dr. Minka Gogala. Govoril je o vzvišeno-

SLOVENCI V ARGENTINI

Osebne novice

Rojstvi: V družini dr. Roberta Frončinija in dr. Alenke roj. Belič se je 16. maja rodil prvorjenec, ki bo krščen na ime Robert Martin.

10. maja pa je bila rojena Tatjana Maria Truden, hčerka Jureta in ge. Mirjanke roj. Voršič.

Srečnim staršem iskrene čestitke!

Krst: V cerkvi Marije Kraljice v Slovenski vasi je bila krščena v soboto 17. maja Aleksandra Adamič, hčerka Toneta in ge. Zlatke roj. Kramberger. Botrovala sta Cvetka Adamič in Dinko Radoš. Krstil je g. Barle Jakob CM. Čestitamo!

Poroča: V župni cerkvi v San An-dresu (San Martin) sta se 10. maja poročila Rudi Dinnik in gdž. Silva Rupnik. Priči sta bila nevestin oče g. Slavko Rupnik in ženinova sestra ga. Ana Marija Vitali roj. Dinnik. Poročil je dr. Jure Rode. Mlademu zakonu iskreno čestitamo!

Nova diplomantka: Dne 20. maja je končala študije na Ekonomski katoliški univerzi ga. Marta Čampa roj. Šmale in postala Contadora Pública. Novi diplomantki čestitamo!

BUENOS AIRES

NEDELJSKO ROMANJE V LUJAN

Nedeljsko romanje k Materi božji v Lujan je tudi letos, v mednarodnem letu miru, v slovenskem evarističnem letu in v letu smrti rajnega monsiniorja Antona Oreharja, privabilo izredno veliko Slovencev iz Velikega Buenos Airesa, močno skupino iz Rosaria ter nekaj zastopnikov iz Bariloča, Cúrdobe, Mendoze, Miramarja, Río Negra in Tu-cumana.

Osrednje dejanje dopoldanskega sporeda je bila sv. maša za vse žive in rajne Slovence v Argentini, ki jo je daroval dušni pastir dr. Alojzij Starc. Glavna misel njegove pridige je bila: Vsako leto nas je na romanju pri Materi božji v Lujanu pozdravil msgr. Anton Orehar. To je delal od leta 1948 pa do lanskega leta, polnih 38 let. Upali smo, da bo to storil tudi letos. Toda Bog, ki vodi življenje vsakega človeka, ga je pred dobrima dvema mesecema poklical v večnost. Iz večnosti nas sedaj spremjam. Pri Bogu prosi za nas.

Če pa bi ga vprašali, kaj nam bi na praznik Gospodovega vnebohoda povedal, se mi zdi, da bi poudaril dve misli: misel na večnost, na nebesa in pot, ki vodi v srečno blaženost. Na tej poti nismo sami Spremljata nas Kristus v presveti evaristiji in Marija Pomagaj.

Popoldanski del pobožnosti smo začeli s pesmijo Spet kliče nas venčani maj. Nato je bila pridiga msgr. dr. Minka Gogala. Govoril je o vzvišeno-

Velikemu številu naših Domov je pomagal pri raznih prireditvah, pri opremi odra itd. Veliko je daroval tudi za Slovensko hišo, posebno pa za osnovnošolske tečaje. Vsako leto je plačal vso oskrbo za kakršega potrebnega otroka na počitniški koloniji v Cúrdobi. Tudi našemu listu je bil v veliko, tudi finančno oporo, vedno je spremjal z ljubezni naše delo. Še pred kratkim je — že bolan — pisal pismo ureništvu iz Nové Zelandije, v katerem je opisoval spravo med Nemci in Francozi.

Koliko ljudem je pa osebno pomagal v stiski, pa samo Bog ve.

Poleg vsega je še našel čas, da je spoznaval svet. Znal je perfektno desetino jezikov in je skušal vsako leto z družino obiskati kako zanimivo deželo, kjer so ga zanimali predvsem muzeji, folklora, življenje. Od tam je prinašal razne zanimivosti in originalne spominčke, tako da si je doma ustvaril pravcati muzej.

Na zadnjem potovanju v Novo Zelandijo ga je zadel srčni infarkt, ki si ga je sicer pozdravil, a je začel takoj delati, kar je preveč obremenilo srce, da je tako nenadoma preminul. Njegov pogreb je pokazal, kako so ga imeli — tako Slovenci kot Argentinci — radi.

Poročen je bil s Slavko roj. Bavčer in ima dva otroka — Arturja na univerzi in Dorico v gimnaziji —, ki ju je vzgajal v zavedna Slovencev in dobra človeka. Vsem izrekamo sožalje.

V kratkem — pokojnik je bil dober človek. Naj počiva v miru!

sti Matere božje in o njeni učljivosti Svetemu Duhu. Poudaril je, da nam je Ona dala zgled, kako naj se pripravljamo na binkošti, kako naj s Svetim Duhom sodelujemo.

Nato pa se je razvila mogočna procesija. Za križem so fantje nosili paško, slovensko in argentinsko zastavo, nato je bila velika skupina šolskih otrok z učiteljstvom, dekleta, fantje, možje, kip lujanske Matere božje, velika skupina narodnih noš, slike Marije Pomagaj, ki so jo nosili štirje fantje v narodnih nošah, ministri, dva bogoslovec in trinajst slovenskih duhovnikov, redovnice in dolga vrsta žena.

Za sklep so bile v cerkvi pete liturgije Matere božje, z zahvalno pesmijo in blagoslovom ter večno lepa Marija skoz življenje.

Med procesijo — nekateri, zlasti starejši, ostanejo kar v cerkvi — je bilo razdeljenih nad 2.000 podobic Marije Pomagaj s sliko rajnega msgr. Antona Oreharja.

MENDOZA

SLOVENSKI ŠOLSKI TEČAJ V MENDOZI

je imel v nedeljo 27. aprila po maši svojo intimno slovesnost. Po končanem mašnem obredu so šolski otroci prinesli k oltarju reliefno podobo svetih bratov Cirila in Metoda, ki ima na obsežni okusni leseni podlagi pod reliefom vklesan napis „Slovenski šolski tečaj v Mendozi sv. Cirila in Metoda“. Sveti brata sta namreč zavetnika našega tečaja.

Naš dušni pastir g. Horn je med obrednimi molitvami blagoslovil podobo; nato so jo v sprevodu šolski otroci ponesli v predverje dvorane, kjer so se zbrali tudi vsi navzoči. Podoba so namestili na častnem mestu na steni ob vhodu v dvorano.

Voditeljica tečaja Lenčka Božnar je v kratkih besedah prikazala pomembnost slovenskega dogodka in veličino svetih bratov. Nato so pa vsi navzoči zapeli „Povsod Boga“, J. Horn pa je s

sklepnim mašnim blagoslovom zaključil slovesnost.

Bb

SLOMŠKOV DOM

VELIKONOČNI PRAZNIKI

Rojaki, ki se kot verska skupnost zbirajo vsako nedeljo pri slovenski službi božji v Slomškovem domu, so imeli to leto zelo lepe velikonočne praznike. Za duhovno pripravo je prisločil na pomoč domačemu dušnemu pastirju Jožetu Škerbu, priznani duhovni voditelj p. dr. Lojze Kukovič. Cvetna nedelja s slovenskimi butaricami in procesijo po obširnem vrtu Slomškovega doma ter blagoslov oljik in butar in jedil na veliko soboto pred slovenskim znamenjem so doživeti, ki globoko sežejo v dušo, posebno še otrokom. Na samo veliko noč je pa po slovenski sveti maši, pri kateri je pel ramoški cerkvni zbor pod vodstvom Gabrijela Čamernika, pripravila mladina Slomškovega doma velikonočno srečanje. Lepo pripravljen audiovizual je ustvaril velikonočno razpoloženje, nato je pa v imenu mladih predsednika Aленka Smole voščila k prazniku vstajenja vsem navzočim. Lepa slavnost se je zaključila s pogostitvijo.

MLADINSKI PLES

Mladinski organizaciji v Slomškovem domu so z veliko vnemo in pridnostjo pripravili v soboto 12. aprila družabni večer pod imenom „Čarovniški ples“. Bogata scenerija in dekoracije so pokazale iznajdljivost mladih in slikarske talente. Ob zvokih domačega orkestra se je ustvarilo prav prijetno vzdušje. Originalno plesno vajo je s skupino deklet pripravila Marija Zupan v splošno zadovoljstvo navzočih.

ODOBJKAŠKI TURNIR

1. maja je pričel zvezni odbokarski turnir SFZ-SDO. Sodelovali so vsi odseki, kar je privabilo v Slomškov dom izredno veliko mladine in prijateljev te tako popularne športne panoge. Turnir se bo nadaljeval 10. junija.

REDNI OBČNI ZBOR ZADRUGE SLOGA

Zadruga SLOGA je 5. aprila t. l. imela svoj letni občni zbor. Na njem so bila podana poročila predsednika Zadruge dr. Antona Šimanca, tajnika Staveta Mehleta, blagajnika Janeza Amona ter nadzornika Božidarja Finka.

Predsednik je predvsem poudaril ne samo stabilnost ampak celo rast naše Zadruge in to kljub hudi gospodarski krizi, v kateri dežela živi. Tajnik je orisal upravno, organizacijsko ter socialno delo Upravnega odbora, medtem ko je poročilo blagajnika govorilo o načinu delovanja Zadruge, o potrebi, da se bolj zveča obratni kapital ter o bilanci. Nadzornik je poročal o svojem delu ter predlagal, da zbor odobril vse delo odbora kot zgledno in da odboru podeli razrešnico.

Iz poročila je razvidno, kakor je ta naša Zadruga kljub ekonomskim razvratnim časom, ki smo jih doživljali do junija preteklega leta in kljub krizi, ki še danes v njej živimo, ne samo mirno in redno delovala, ampak se celo razvila. SLOGA — ki šteje danes 2600 članov, in je torej najštevilnejša organizacija v naši skupnosti — je v letu poslovni dobi odprla še dve podružnici (Slovenska vas, Lanús, ter Pristava, Castelar), povečala tako število članstva kakor tudi svoj kapital. (Kapital se je povečal v teku leta za 291%).

Zadruga SLOGA je svoj kapital posojala članom v obliku trgovskih posojil. Njena prav tako važna funkcija pa je v tem, da predstavlja infrastrukturo MUTUALA, katerega naložba je dajanje osebnih posojil ter različnih socialnih podpor.

Eno najzanimivejših točk občnega zborna je bilo branje letne bilance, iz katere je razvidno, da je delovanje Zadruge pokazalo prebitek A 37.837,62, ki bo po raznih manjših odbitkih (zadržana rezerva, uradna rezerva) razdeljen med zadržnike. Že teden dni po občnem zbornu je izšla nova številka zadr

MALI OGLASI

Delo - dobi

Iščemo upokojeno bolničarko (tudi domačinko — Argentinko). Na razpolago opremljena soba in hrana. — Plača po dogovoru. T. E. 625-0820 in 625-3548 (uradne ure).

Arhitekti

arh. Jure Vombergar — Načrti za gradnje stanovanjskih hiš, industrijskih in trgovskih stavb. — Av. Gaona 2776 - 1706 Haedo T. E. 659-1413

Gospodarstvo

Lavarovanja M. in H. Loboda — Sarmento 885, 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - T. E. 312-2127

Kreditna zadruga SLOGA — Bm. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574, 654-6438. Od poned. do petka od 15. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Bm. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574, 654-6438. Od poned. do petka od 15. do 19. ure.

Pod zaglavjem MALI OGLASI nudimo slovenskim podjetnikom, trgovcem, profesionalcem in drugim, da lahko dalj časa in poceni oglašujejo v našem listu.

Cena največ štirih vrstic A 2 za enkratno objavo, za ves mesec — 4 številke — A 6.

DRUSTVENI OGLASNIK

Šolska seja bo 28. maja ob 20. uri v Slovenski hiši.

V knjižnici Zedinjene Slovenije so na razpolago tele knjige:

Štiri knjige goriške Mohorjeve družbe:

1. Koledar za leto 1986

2. Alojzij Carli Lukovič: Zadnji dnevi v Ogleju

3. Franc Jeza: Spomini iz taborišča

4. Primorski slovenski biografiski leksikon — 11. snopič

Jean Jacques-Servan Schreiber: Svetovni izviri

Tita Kovač: Kemiki skozi stoletja

Janez Vajkard Valvazor: Slava vojvodine Kranjske

Edvard Kocbek: Listina

Zmaga Kumer: Ljudska glasbila in goci

Hans Göres: Velika knjiga o gradnjah

Gundi Heine: Otroška oblačila

FRAN MILČINSKI

Ptički brez gnezda

Popoldanski pouk je bil končan in z vikom in krikom je drvela mladina iz šole. Pa tistim, ki se jim je najbolj mudilo iz šole, tistim se je najmanj mudilo — domov, v manjših ali večjih gručah so se sušali po cesti.

Eni teh gruč je načeloval naš znane Likar, ki je že tretje leto študiral tretji razred, ker mu preobilni drugi posli žal niso puščali toliko časa za šolske reči, kakor so to želeli učitelji. Knjigo je imel spravljeno za srajco, da mu ni motila rok. Pričkali so se zaradi igre.

Tonček je prihajal iz šole med zadnjimi. Ni se maral prerivati, plah je zaostajal za tovarni, bal se jih je, ker ga so dražili zaradi njegovega dolenskega narečja.

„Stoj, boter,“ ga je ustavil Likar, „posodi mi gumb!“ In preden se je Tonček zavedel, kaj bo, že je potegnil Likar iz žepa pice in mu odrezal spredaj s suknje zahtevano posojilo. „Zdaj pa malo počakaj, da ga dobis nazaj! Kako zija! Ali me ne poznaš? Saj sva žlahta!“

„Ejal!“ se je začudil Tonček.

„Seveda! Moj oče in tvoj sta si jek kazala čez planke!“

Tonček je premisljeval to novo vrsto sorodstva. Likar pa je potegnil z nožem po tleh črto in šest korakov od črte četverokotnik, ki ga je križ delil v štiri polja. „Hola! Kdo gre metat v ris?“

„Jaz,“ se je oglasil Kocmür. In ker slab zgled koj najde posnemovalcev, si

DAN JUNAKOV

1. junij 1986 ob 16 v Slovenski hiši

- v cerkvi: koncelebrirana sveta maša
- na dvorišču: poklon pred spomenikom
- v veliki dvorani: spominski govor: Emil Cof

odrski prikaz: recitatorji, deklamatorji in domobranski zbor.

ZA MRTVE NE BODI MRTEV!

OBVESTILA

SOBOTA, 24. maja:

Redni pouk Slovenskega srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.

NEDELJA, 25. maja:

Žegnanje pri Mariji Pomagaj.

SOBOTA, 31. maja:

Filozofski tečaj SKAS-SKAD: prof. dr. Milan Komar v Slovenski hiši ob 16. uri.

III. kulturni večer SKA ob 20 v gornji dvorani Slovenske hiše. Predavanje Franceta Papeža „Povojava slovenska poezija“ in predstavitev nove pesniške zbirke „Prsti časa“ Tineta Debeljaka, ml.

NEDELJA, 1. junija:

Spominska proslava naših žrtev.

ČETRTEK, 5. junija:

Spominski sestanek Lige žena mati. Občni zbor Slov. kat. akademškega stareinstva ob 17. uri v Slovenski hiši.

SOBOTA, 7. junija:

Redni pouk Slovenskega srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15.

NEDELJA, 8. junija:

Procesija Sv. Rešnjega telesa ob 15.30 v zavodu Don Bosco, Ramos Mejía.

18. Redni občni zbor Zavetišča „dr. Gregorja Rožmana“ ob 10. uri v prostorih Zavetišča.

Goriška in Primorska

V Nubrežini so otvorili razstavo ob dvatisočletnici Nubrežinskih kamnolomov.

Ta razstava je predstavila preteklost in sedanjost kamnolomov in spodbudila ponovni razcvet kamnarskega sektorja. Razstava je bila razdeljena na štiri razstavne prostore: fotografije in dokumenti; proizvodnja s klasificirano predstavitev podjetij, ki delujejo v devinsko-nubrežinski občini; razstava starega orodja, izdelava ornamentov in miniatur, portalov in vodnjakov, itd.; slike na temo kamnolomov — delo domačih umetnikov. Povsem zanimive razstave se je udeležilo veliko število domačinov in obiskovalcev — celo avstrijski parlamentarci.

SOBOTA, 14. junija:

Redni pouk Slovenskega srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15.

NEDELJA, 15. junija

Letni občni zbor Mutuala Sloga ob 11. uri v Slovenski hiši.

SOBOTA, 28. junija:

Redni pouk Slovenskega srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15.

Poravnajte naročnino!

Sporočamo vsem znancem, da je umrl 8. maja 1986 naš dragi mož, oče, brat, stric, svak, gospod.

Bogdan Golmajer

Zahvaljujemo se dr. A. Starcu za molitve ob krsti in g. J. Škerbu za podelitev sv. zakramentov, pogrebno sv. mašo in za vodstvo pogreba. Enaka zahvala vsem, ki so pokojnika kropili in ga pospremili na zadnji poti.

Žalujoči:

Olga, žena
Jurij, Tatjana, Pavle — otroci
Božena por. Šimenc — sestre
in ostalo sorodstvo.

Buenos Aires — Ljubljana.

(15)

bi in povej očetu, da ga dam po oslu pozdraviti! Namignil je Kocmürju in izginila sta proti Mirju. Bil je petek, šla sta pred tobačno tovarno, da se posrešata med berače, ki so običajno ta dan in to uro tam okoli.

Tonček je klavrnno krenil domov z rokami v hlačnih žepih. Čim bolj se je bližal domu, tem hujje mu je bilo prisreču, ko je stopil v vežo, je pričel ihjeti, v stanovanje je pritulil.

„Križana nebesa!“ je vzkliknila mati, „kaj pa je fant?“ Prijela ga je za roko in zasukala. Mojster je vstal s stola. Tonček si je z drugo roko potegnil po solzah — in že so mu zdrsnile hlače in tako pomagale razbistriti položaj. Pirčeva mama je hitro spoznala, da je fant brez gumbovin in da je to vzhod v njegovem tuljenju.

„O ti pokora, kam si pa dal vse gume?“ je vprašala. „Odgovori, nič se ne cmeri!“

Mojster je stopil bližje. „Ali si jek tudi zapravil kakor gume? Ali boš govoril, kaj? Ali ti naj pomagam? Kje so gumi?“

Tončku ni bilo prav nič za ponuditi, pomoč in se je požuril, da odgovori, toda v hitrici in bojavni ni zadel posebno srečnega odgovora, ko je jecljaje povdel: „Gumbi... gumbi... posodil sem jih...“

Ostrmela sta oba roditelja, mama je pogledala kviško in s ploskom sklenila roke, at Pirču pa so se zaiskrije. „Kaj,“ je zakričal, „ti zapravljivec, razposodil si jih?“ in z desne in leve je pričel ploskati po licu ubogemu Tončku, da je fant, prijemši se za glavo, kar počenil in si je še škodzeljni vajenec nehote pokril usesa.

PRODAM NEPREMIČNINO

na ulici Catamarca 3825
barrio San Nicolás - San Justo

Kličite T. E. 665-3404
ali se pozanimajte na
Cor. Lezica 2947,
barrio San Nicolás - San Justo.

Prispevajte v tiskovni sklad!

Slovenska kulturna akcija

3. KULTURNI VEČER

XXXIII. SEZONA

POVOJNA SLOVENSKA POEZIJA

France Papež

Pesmi recitira DR. JOŽE KRIVEC

Obenem bo predstavljena nova pesniška zbirka „Prsti časa“ Tineta Debeljaka ml.

Prireditev bo v soboto, 31. maja, ob 20. uri v gornji dvorani Slovenske hiše.

Vsem prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da je v 74. letu odšla k večnemu počitku naša draga mama, gospa

Alojzija Petelin por. Antonič

v soboto, 17. maja 1986.

Zahvaljujemo se dr. Juretu Rodetu za molitve in vodstvo pogreba na pokopališče Chacarita. Enako zahvalo izrekamo vsem sorodnikom in prijateljem, ki so nam bili v tolažbo.

Žalujejo:

Jože, mož
Lidija, Alma in Jelka — hčerke
Ivan, Lojze in Marino — zeti
Marjan, Lili, Graciela, Roberto
in Andrea — vnuki
Mavričij, Yanina, Maksimiljan in Vanesa
— pravnuki.

Buenos Aires, Monfalcone — Tržič (Italija)

sprejel s prijazno besedo, ogledal si je čevlja in ju izročil vajencu v nadaljnje uradovanje: krpanje je spadalo v njegovo področje.

Milan je zagledal v kotu objokane Tončka. „Ali se jokaš?“ je vprašal.

Tonček je potegnil zrak skozi moški nos in tako pritrdir vprašanju.

„Saj se lahko,“ je pripomnila mama, „brez slehernega gumba je prišel domov.“

„Ali so ti jih porezali?“ je vprašal Milan, ki je poznal šolarske šege in običaje.

„Porezali,“ je pritrdir Tonček, ki se mu je pričel buditi rahel up, da pride vendarle na dan njegova nedolžnosti. „Likar je bil Kocmür sta mi jih.“

„O jej! Meni jih je tudi hotel Likar, pa sem mu usel.“

Daj se je obrnil čevljarjevo ogorenje zoper Likarja in Kocmurga; koj jutri gre in ju ovadi učitelju, iz šole ju morajo spoditi!

„Likarja se vsi boje,“ je povedal Milan. „Nekoč ga je nekdo tožil, pa mu je zagrozil, da pride ponoči skozi ključavnico nadenj in mu izpije kri. Likar zna coprati! Pravijo, da ima pištolo na šest ognjev in pa nož, ki tako reže, bolj kakor britev. In goljufa pri nih... Ali ti kaj nikaš?“

Tonček je počasi prilezel iz svojega kota in odkimal z glavo, da ne; niti vedel ni, kaj je to, nikanje. Kajti tam, od koder je prišel, mladina ni poznala te gospiske igre; tam so le kozo bili in mance lovlji — kar pa je bilo zrelejših, so se skušali v lučanju kamnov v lončke na brzjavnih drogih in vlake.